

Handläggare
Anna Maria Brunner

Till

Årstabergs förskolor

Telefon:

Verksamhetsplan 2020 för Årstabergs förskolor

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla.....	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort.....	6
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	6
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt.....	11
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	11
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö.....	12
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden.....	14
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	14
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	15
Uppföljning av ekonomi.....	19
Resursanvändning.....	19
Budget 2020.....	19
Övrigt.....	19

Inledning

Verksamhetsidé och värdegrund

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. I utbildningen ingår undervisning. Undervisning innebär att stimulera och utmana barnen med förskolans nya läroplan som utgångspunkt och riktning, och syftar till utveckling och lärande hos barnen.

Årstabergets förskolor erbjuder en undervisningsmiljö som inbjuder till lek, aktivitet och utforskande och skapar goda förutsättningar för utveckling och lärande. Vår undervisning och vårt arbetssätt utgår från ett sociokulturellt och postkonstruktionistiskt perspektiv.

Vår vision bygger på Stockholms stads vision 2040 - ett Stockholm för alla - samt en likvärdig förskola för alla barn inom vår enhet.

Vår värdegrund bygger på ett demokratiskt förhållnings- och arbetssätt där glädje, trygghet, lust att lära, samverkan, respekt och eget ansvar utgör grundstenarna.

Vår barnsyn och kunskapssyn grundar sig i ett respektfullt bemötande och en syn på alla barns lika värde. Vi vill barnens bästa, står på barnens sida och vill bidra till att skapa självständiga och trygga individer. Vi gör detta genom att på ett professionellt men omsorgsfullt förhållningssätt inspirera och utmana varje barn till ett ökat lärande. Lärandet sker både i grupp och på individnivå och vi ger barnen strategier för att bli självstyrande och självständiga. Leken har en central plats i vår undervisning.

Varje förskolas årliga plan mot diskriminering och kränkande behandling följs upp, revideras och hålls aktuell utifrån barngruppernas behov. Utvärdering sker i maj varje år och nya åtgärder skrivs i augusti/september i enlighet med enhetens årshjul. Varje förskola har en pedagog som är med i Värdegruppen, vilken leder revideringsarbetet med planerna. Rektor ansvarar för att barn som behöver extra stöd får det och att det sker i samverkan med vårdnadshavare samt stadsdelens resursenhet.

Verksamhetsbeskrivning

Årstabergets förskolor består av de åtta förskolorna Hovet, Spåret, Perrongen, Torget, Svängen, Berget, Höjden och Sturehill, med totalt ca 675 barn och 150 medarbetare. I ledningsorganisationen finns en rektor, två biträdande rektorer, en pedagogisk utvecklingsledare, två administratörer och en samordnare på varje förskola. Varje hemvist/avdelning består av en förskollärare och två eller tre barnskötare. De två hemvisterna som är belägna intill varandra bildar ett arbetslag.

Förskolorna ligger i nära anslutning till varandra och vår drivkraft är att skapa förskolor som präglas av hög kvalitet, professionalism och ett respektfullt bemötande. Våra tre ledord **Glädje, Trygghet** och ett **Lustfyllt lärande** genomsyrar vår verksamhet och bidrar till byggandet av en likvärdig förskola.

Det pedagogiska arbetet vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och utgår från de styrdokument och den värdegrund som finns för förskolan samt med inspiration från olika pedagogiska filosofier, FN:s barnkonvention och ny forskning.

Vi vill erbjuda föräldrar en trygg och professionell förskola med hög kvalitet där vi ser till

varje barns behov och intressen och där var och en får möjlighet att utvecklas och utmanas. En förskola där barn och föräldrar känner sig välkomna och trivs - *en välkomnande förskola*. För barnens bästa värnar vi en god dialog och samverkan med alla föräldrar och vårdnadshavare.

Vi utgår från barnets förmågor och erfarenheter, vilket bidrar till en öppenhet och respektfullhet i bemötandet. Vi tror på det nyfikna och kompetenta barnet. Undervisningen ska planeras och bedrivs av förskollärare med arbetslagets delaktighet. Pedagogerna är medforskare som stöttar, uppmuntrar och utmanar. Vi lägger stor vikt vid att stärka barnens identitet och självkänsla och träna barnen att vara ansvarsfulla. Våra undervisningsmiljöer är inbjudande, tydliga och utmanande för att stimulera till lek och lärande. Vi arbetar med ett projektinriktat arbetssätt som är både barninitierat och lärarinitierat. Vi värnar ordning och reda och lär barnen att vara rädda om möbler och material och att var sak har sin plats, för att skapa en tydlighet och estetiskt inbjudande miljö. Genom pedagogisk dokumentation synliggör vi barnens lärande.

Vi arbetar systematiskt med tydliggörande pedagogik som innebär att alltid ligga steget före och ha ett proaktivt arbetssätt. Vi ser till att barnen är införstådda och trygga med vad som ska hända under dagen, var de ska vara, med vem de ska vara, varför vi gör det vi gör och vad som ska hända sedan. Detta för att skapa en meningsfull och hanterbar dag på förskolan för barnen.

För att skapa en likvärdig förskola har vi skapat en gemensam grund för Lärmiljön, Strukturer och Basmaterial. Det gör att vi kan arbeta med grupper i gruppen för att skapa en lugn och trygg arbetsmiljö och ett gott arbetsklimat för både barn och pedagoger. Vi värnar framförhållning och har tydliga mötesstrukturer och en tydlighet i planering och organisation. Som medarbetare ska man känna att man är både betydelsefull och litad på och att man har både rättigheter och skyldigheter.

Samtliga förskolor i enheten har en giftfri och kemikaliesmart miljö och når minst nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola. Förskolan Hovet har också varit pilotförskola i Miljöförvaltningens projekt i stadsdelen.

Maten är en viktig del av kvaliteten i förskolan och kockarna lagar all mat från grunden. Maten är varierad och näringsrik och minst 50 % av våra produkter är ekologiska. Vi serverar vegetarisk mat minst två gånger i veckan. Alla kockar i Årstabergets förskolor ingår i ”Köksgruppen”, som träffas regelbundet för att diskutera utveckling och inspirera varandra. Varje förskola har matråd med några barn, pedagoger och kock. Här inspireras barnen till ökad kostmedvetenhet.

Vår drivkraft är att skapa en professionell förskoleverksamhet med hög kvalitet där alla medarbetare är stolta att arbeta och föräldrar och barn glada och tacksamma att vara en del av. Vårt rykte i närområdet är gott och positivt. Vi strävar efter att bli en förebild som ”Framtidens förskola” både i stadsdelen och i Stockholm.

Årstabergets förskolor är organiserade så att vi kan dra fördelar av att få ”det lilla i det stora”. Vår stora organisation innehåller mycket samlad kompetens, vilket ökar möjligheterna till såväl ett individuellt som ett kollegialt och organisatoriskt lärande. Det skapar en särskild kraft och energi att 150 medarbetare kan arbeta kring gemensamma frågor och få en samsyn. Rektor leder APT för varje förskola för att skapa sammanhang och kontinuitet. Varje förskola har också en samordnare som är en viktig kommunikationslänk mellan förskola och ledning.

Varje hemvist ingår i ett arbetslag, ofta med hemvisten bredvid. Tid finns avsatt varje vecka för planering och reflektion i hemvisten. För att säkerställa trygghet och kontinuitet för våra barn och pedagoger har vi satsat på några fasta husvikarier samt byggt upp en egen vikariepool med timanställda pedagoger. På varje förskola finns en schemaansvarig som i samråd med biträdande lägger alla förskolors scheman för att skapa likvärdighet och effektivitet. I många sammanhang finns det ett givande samarbete och erfarenhetsutbyte förskolorna emellan.

Den organisation som finns inom Årstabergets förskolor fungerar väl och nya medarbetare söker sig till oss på grund av vår tydlighet och möjligheterna till kollegialt lärande och utveckling. Av medarbetarna utgör ca 30% förskollärare och att möta så många andra förskollärare i olika pedagogiska frågor är ovanligt inom förskolans värld. Även ekonomiskt blir det bättre bärighet när resurser kan samordnas.

Viktiga styrdokument för vår verksamhet är bl a FN:s Barnkonvention, Stadens program för barnens rättigheter och inflytande 2018-2022, Kommunallagen, Arbetsmiljölagen, Sekretesslagen, Socialtjänstlagen (SOL), Skollagen, Ny Läroplan för förskolan (Lpfö 2018), Stockholms stads förskoleprogram, Verksamhetsplan för Hägersten-Liljeholmens förskolor samt Verksamhetsplan för Årstabergets Förskolor. Varje förskolas grundstrukturer, veckoramschema, superstrukturer, finplanering samt planer mot diskriminering och kränkande behandling är styrdokument för varje hemvist. Resultat och analys av den årliga Förskoleundersökningen och Medarbetarenkäten samt hemvisternas Kvalitetsindikator (WKI) ligger till grund för framtida planering och utveckling.

Kvalitets- och utvecklingsarbete

I enheten finns vår pedagogiska utvecklingsledare, som bidrar till vår utvecklingsinriktade organisation. Förutom olika pedagogiska reflektionsmöten och workshops erbjuder vi också praktisk handledning i de olika arbetslagen. Våra processer är meningsskapande så att alla förstår syftet med varför vi gör vissa handlingar och att det ska ge ett mervärde.

Medarbetarnas organisationsidentitet påverkar möjligheterna till ett kollektivt lärande i en gemensam riktning. Vi pratar mycket om riktning och ramar, men värnar också om att det ska finnas en stor frihet för medarbetarna att utforma och påverka sina arbetsuppgifter inom ramarna. Delaktighet och inflytande i kombination med ansvar och förtroende främjar en god och hälsosam arbetsmiljö.

Vi arbetar för att skapa en **likvärdig förskola** och under kommande verksamhetsår 2020-2021 ska Årstabergets förskolor främst fokusera på tre utvecklingsområden;

1. **Utveckla vår undervisning** utifrån den nya läroplanens mål och intentioner.
2. **Integrera det digitala lärandet** som en naturlig del i vår verksamhet för att stimulera till ett utvecklat lärande samt implementera de återstående modulerna i **Skolplattformen** på ett smidigt och genomtänkt sätt.
3. **Öka systematiken i vårt kvalitetsarbete** och synliggöra barnens lärprocesser genom pedagogisk dokumentation och lärloggar samt fördjupa vårt projektinriktade arbetssätt. Som verktyg i vårt arbete använder vi hemvisternas One Note och Skolplattformens PoB.

Kompetensutveckling

Vi lägger stor vikt vid kompetensutveckling och kollegialt lärande. Alla pedagoger deltar i olika pedagogiska möten samt erbjuds olika föreläsningar och workshops. I våra olika

mötesforum diskuterar och reflekterar vi över vår undervisning samt tar del av ny forskning. Pedagogerna får därigenom en gemensam syn på undervisning och utbildning.

Utifrån pedagogernas önskemål har vi satsat extra på hemvisternas tid för planering och reflektion. Alla ska få ut sin tid så den är nu schemalagd till 1 tim/vecka alla morgnar 8-9. En plan för innehåll och upplägg ska finnas att tillgå som stöd så att mötena blir innehållsrika och effektiva.

De veckovisa förskolläramötena är ett annat viktigt forum som vi under våren kommer att utveckla. Samordnarna leder mötena och även här ska en plan för innehåll och upplägg tas fram. En gång per månad finns vår pedagogiska utvecklingsledare eller biträdande med på mötena så att en kontinuerlig kompetensutveckling och uppföljning sker. Fokus kommer att ligga på innehållet i vår undervisning och hur vi skriver lärloggar i PoB:en. Det kollektiva lärandet kommer nu att bli en nödvändighet.

Denna Verksamhetsplan kommer att kommuniceras i Årstabergs förskoleenhet på varje förskolas APT under januari och februari 2020 och konkretiseras genom att varje hemvists planering utgår från vår Verksamhetsplan. Mycket av innehållet i verksamhetsplanen är sedan tidigare känt och processat bland medarbetarna.

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	360 st	Tas fram av nämnd	Tertial

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	32 %	32 %	Tertial
 Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	90 %	90 %	År
 Antal barn per grupp	16	16	Tertial
 Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
 Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,5	Tas fram av nämnd	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor har en strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2020-01-01	2020-12-31

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna ger barnen likvärdiga möjligheter att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Alla barns olika språkliga och kommunikativa förmågor och behov tas till vara för att skapa förutsättningar för ett tillgängligt och fungerande språk för alla barn. Medarbetarna har kompetens och kunskap om barnkonventionen och dess intentioner är tydliga i undervisningen.

Förväntat resultat

Barnens intressen och behov ligger till grund för hur utbildningen utformats. Barnkonventionens intentioner är synliga i utbildningens innehåll.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
♀ Andelen vårdnadshavare som anser att barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.	95		År
Andelen vårdnadshavare som anser att förskolans medarbetare bemöter deras barn med respekt	100		År
♀ Vårdnadshavares sammanfattande omdöme om förskolans arbete med normer och värden	90		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling i språk och kommunikation i syfte att ge alla barn likvärdiga möjligheter att uttrycka sig och kommunicera	2020-01-01	2020-12-31
Förskolans medarbetare ska erbjudas kompetensutveckling om Barnkonventionen för att säkerställa att barns rättigheter tas till vara.	2020-01-01	2020-12-31
Förskolans Resursenhet ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling om barn i behov av särskilt stöd i syfte att stärka alla barns möjligheter att utvecklas utifrån sin egen förmåga.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Gruppen är en tillgång där varje barn har sin självklara plats, ges utrymme och blir lyssnad på.

Förväntat resultat

- Alla barn kan utifrån sina förutsättningar ta ansvar för sina handlingar och för miljön på förskolan.
- Alla medarbetare ska vara goda förebilder och uppträda professionellt och ha ett positivt förhållningssätt gentemot barn, vårdnadshavare och kollegor.

- Alla medarbetare skall känna till och arbeta efter sin förskolas plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn i Årstabergets förskoleenhet ska;

-Få vistas i en likvärdig förskola där våra ledord glädje, trygghet och ett lustfyllt lärande genomsyrar verksamheten.

-Få möjlighet att utveckla sin självkänsla och självständighet.

-Lära sig socialt samspel och innebörden i allas lika värde.

-Erbjudas möjlighet till att utifrån egen förmåga och intresse göra egna val av aktiviteter och projektarbete.

-Utifrån sin egen förmåga kunna delge sina tankar och känslor till sina kamrater och visa förståelse och empati för andra.

-Känna sig trygg i gruppen som individ. Alla ska få talutrymme och känna sig lyssnad på och träna att prata inför grupp på t ex samlingen.

-Få delta i olika kulturers traditioner.

Arbetsätt

Alla barn ges lika möjlighet att uttrycka tankar och åsikter och har på så sätt möjlighet till delaktighet och inflytande över sin vardag. Förskolans medarbetare använder pedagogisk dokumentation för att synliggöra och lyfta barnets perspektiv.

Barn lär sig socialt samspel genom leken. Barnen bjuder in varandra i leken, delar med sig, tröstar varandra, visar empati och utvecklar strategier för att kunna interagera med varandra. Alla barn ska få möjlighet att delta i olika gruppkonstellationer. Pedagoger observerar barnen enskilt och i grupp, skriver dokumentationer och reflekterar över dessa med syfte att fånga in, utmana och pröva olika arbetsätt kring jämställdhet och demokrati. På samlingarna och vid matsituationer får barnen möjlighet att bli lyssnade till och sedda samt träna på turtagning och ett aktivt lyssnande. På alla hemvister finns ett varierat material, utifrån läroplanens mål och intentioner, som ger en mångfald till lek och aktiviteter och där barnen själva kan göra sina val.

En värdegrupp i enheten med en representant från varje förskola ansvarar för planernas årliga revidering samt att de blir ett verktyg i vardagen. Värdegruppen leds av enhetens pedagogiska utvecklingsledare och gruppen har en stående punkt på alla APT. I hemvisternas One Note finns instruktioner för hur den systematiska uppföljningen ska ske.

Uppföljning

- Resultat i Förskoleundersökningen kopplat till nöjdhet/rekommendation samt trygghet, socialt samspel etc.

- Värdegruppens kontinuerliga uppföljning av hur planerna används som ett konkret verktyg i vardagen.

- Ledningens uppföljning av alla hemvisters systematiska kvalitetsarbete genom hemvisternas One Note och de årliga medarbetarsamtalen i hemvisten.

- Barngruppernas sätt att fungera i sitt sociala sammanhang där varje barn blir lyssnad på och ges utrymme. Väl fungerande och trygga barngrupper är ett resultat av ett gott värdegrundsarbete.

Nämndmål:

Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förmågor i undervisningsmiljöer av hög kvalitet

Beskrivning

Utbildningen i de kommunala förskolorna bedrivs utifrån sina förutsättningar i likvärdiga pedagogiska undervisningsmiljöer. Samsyn kring miljö och material samt pedagogernas förhållningssätt är prioriterade utvecklingsområden som skapar förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Den reviderade läroplanen ligger till grund och tydliggör förskollärares och barnskötares olika ansvar för utbildningen. Gemensamma strukturer för förskolornas systematiska kvalitetsarbete finns och erbjuds som stöd för en likvärdig utbildning. Språk, matematik, naturvetenskap och rörelse tillsammans med hållbar utveckling prioriteras särskilt i undervisningen.

Förväntat resultat

Alla barn i de kommunala förskolorna möter likvärdiga undervisningsmiljöer och utmanas och utvecklas utifrån sina förmågor.

Skolplattformen omfattar och erbjuder gemensamma strukturer som stöd för förskolornas systematiska kvalitetsarbete.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Självvärdering utifrån läroplansuppdraget avseende undervisningsmiljöer	3,5		År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska fortsätta att utveckla gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet	2020-01-01	2020-12-31
Förskoleavdelningen ska tillsammans med förskoleenheterna utforma ställningstaganden som ska ligga till grund för en likvärdig och tillgänglig undervisningsmiljö	2020-01-01	2020-12-31
Förskolorna ska utveckla sina arbetssätt med kvalitetsindikatorn i syfte att höja undervisningsmiljöernas kvalitet	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Varje barn i Hägersten-Liljeholmens förskolor möts av undervisningsmiljöer där organisation/struktur, material och pedagogernas förhållningssätt återspeglar läroplanens intentioner

Förväntat resultat

- Alla barn i enheten utvecklas och lär utifrån sina förutsättningar.
- Alla barn ska ha tillgång till Årstabergets förskoleenhets basmaterial samt till ett varierat kompletterande material anpassat till barngruppens behov och intressen.
- Alla barn ska ha tillgång till stimulerande, utmanande och tydliga undervisningsmiljöer som underlättar arbetet med grupper i gruppen samt främjar leken, kreativiteten och det lustfyllda lärandet.

- Alla barn har rätt till arbetsro och ett lugn där våra strukturer och vår planering hjälper oss att skapa ett bra flöde över dagen.
- Alla barn ska utmanas och utvecklas i språk och kommunikation.
- Alla barn ska erbjudas dagliga möjligheter till läsning och mötet med kvalitativa böcker.
- Alla flerspråkiga barn ska utmanas i sin flerspråkighet.
- Alla pedagoger är "språkande pedagoger".
- Rim och ramsor samt musik och sång är naturliga inslag i verksamheten.
- Alla barn ska få ta del av de kulturarv och traditioner som Årstabergets förskoleenhet har.
- Alla barn ska erbjudas en "professionell" kulturell upplevelse minst en gång per termin.

- Alla barn ska inspireras och utmanas i sitt matematiska och logiska tänkande.
- Alla barn ska få prova på att genomföra naturvetenskapliga experiment.
- Alla barn ska erbjudas bygg – och konstruktionslek både ute och inne.
- Alla barn ska få prova på att genomföra olika tekniska experiment.
- Alla barn ska få utveckla sin kreativitet och sin skapande förmåga med olika material och tekniker.

- Alla barn ska erbjudas daglig utevistelse där grovmotorisk utveckling och rörelse stimuleras.

- Alla barn ska erbjudas en näringsriktig och varierad kost.
- Alla barn få förståelse för det ekologiska tänkandet med hållbar utveckling bl a genom att vi serverar mat med minst 50% ekologiska produkter och att vi är förebilder gällande återvinning och sopsortering samt har en kemikaliefri förskola.

- Alla barn ska ges möjlighet att genom digitalisering öka och utvidga sitt lärande.
- Alla basappar ska vara kända av pedagogerna och introducerade för barnen.
- Alla hemvister ska använda Skolplattformens moduler som ett stöd i barnens lärande.
- Alla barn erbjuds avslutningssamtal inför skolstart.
- Alla blivande skolbarn erbjuds skolförberedande verksamhet på den egna förskolan och i enhetens gruppträffar.

Arbetsätt

Förskolorna ska utifrån sina förutsättningar bedriva likvärdig utbildning. Språk, matematik och naturvetenskap tillsammans med hållbar utveckling är prioriterat i arbetet. Kompetensförsörjning och gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet samt stärkta ekonomiska förutsättningar för förskoleenheterna är ytterligare centrala utvecklingsområden. Implementeringen av den reviderade läroplanen ska inledas och ligga till grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Enligt läroplanen ska förskolan bidra till att barn utvecklar en förståelse för sig själv och sin omvärld. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra grunden för den pedagogiska verksamheten.

För att skapa ett större lugn samt kunna möta varje barn arbetar vi med grupper i gruppen som

metod.

För att skapa en likvärdig förskola arbetar vi utifrån våra tre grundstenar;

1. En inspirerande och utmanande lärmiljö.
2. Tydliga strukturer för dagen.
3. Ett varierat och genomtänkt basmaterial.

Stadsdelens reviderade språkprogram (sep 2016) ska vara vägledande i arbetet med att främja alla barns språkutveckling med särskilt fokus på flerspråkighet.

Förskolorna använder Skolverkets verktyg för språk (bl a Läslyftet), matematik, naturvetenskap och digitalitet.

Uppföljning

Uppföljning sker;

- under hemvisternas veckovisa reflektionstid.
- genom feedback till hemvisternas One Note.
- under de veckovisa förskolläramötena.
- genom den årliga självvärderingen i Kvalitetsindikatorn.
- genom den årliga analysen av Förskoleundersökningens resultat.
- genom analys av Medarbetarenkätens resultat.
- under våra planeringsdagar och APT.

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen har tillgång till ett rikt utbud av kultur och evenemang

Beskrivning

Kulturaktiviteter genomförs i nämndens verksamheter samt genom bidragsgivning till lokala föreningar.

Förskolorna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantal. Alla barn i förskolan får möta och själv prova olika former av kultur och skapande enligt stadens program, Kultur i ögonhöjd. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen.

Äldreomsorgen arrangerar en kulturmånad med olika program och aktiviteter.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Förväntat resultat

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Barn på förskola får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

Kultur och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	60 %	55 %	År
 Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,9	1,9 kg CO ₂ per kg livsmedel	År
 Relativ energieffektivisering i stadens verksamheter		2 % energieffektivisering relativt 2018	År
 Totalt köpt energi i stadens verksamheter	3,3 GWh	1945 GWh	År

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter gör medvetna val för att ta ansvar för miljön

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Verksamheterna ska arbeta aktivt med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor. Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt fortsätta arbetet med nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola. Vidare arbetar förvaltningen vidare med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas vid behov, förvaltningen skannar kontinuerligt verksamheterna efter tänkbara klimatinvesteringar.

Inom verksamheter som serverar mat kommer medvetenhet och kunskap om livsmedels klimatpåverkan att öka och verksamheterna kommer att arbeta för att minska dessa. Det innebär bl.a. ökad andel vegetarisk kost i förskolan samt ökad andel säsongsbetonad och närproducerad mat i verksamheterna.

Inom äldreomsorgens verksamheter är dietisten och kostombuden viktiga kunskapsbärare och spridare i utvecklingsarbetet kring klimatpåverkan.

Förväntat resultat

Användningen av plast i verksamheterna minskar. Matavfall återvinns i hög grad där det är möjligt. Avfall som uppstår ska tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin. Energiförbrukningen i förvaltningen minskar. Alla förskolor uppnår nivå 2 enligt kemikaliecentrums vägledning för en giftfri förskola och arbetar aktivt för nivå 3.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska erbjuda förskolornas kockar och kokerskor kompetensutveckling för att höja kunskaperna om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan	2020-01-01	2020-12-31
Förskolorna ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola.	2020-01-01	2020-12-31
Verksamheterna ska minska användningen av plast.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Enhetens medarbetare gör medvetna val för att ta ansvar för miljön.

Förväntat resultat

Alla produkter och allt material är genomgångna och uppfyller normen för en kemikaliesmart förskola nivå 2.

Alla nyinköp görs och säkerställs av enhetens pedagogiska utvecklingsledare så att normen uppfylls.

Minimera material av plast och teflon i våra kök..

Matsvinnet i våra kök ska minska.

Barnen deltar i återvinning och sopsortering på alla förskolor.

Arbetsätt

Tydlig styrning gällande inköp så att normen hålls.

Ökad kunskap bland medarbetarna genom bl a vår Arbetsmiljögrupp som har en fast punkt på varje APT.

Uppföljning

Uppföljning sker i köksgruppen där förskolechef och alla kockar i enheten ingår.

Uppföljning sker i arbetsmiljögruppen där förskolechef och en representant från varje förskola ingår.

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter har en långsiktigt hållbar ekonomi

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.

Inför 2020 finns det på flera utförarenheter inom avdelningens för social omsorg behov av att anpassa organisationen och minska bemanningen så att verksamheterna får en långsiktigt hållbar ekonomi och kan drivas inom given budgetram. På vissa verksamheter kan man effektivisera genom att samutnyttja lokaler. Behoven har uppkommit utifrån minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos brukare/deltagare. Även inom individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning kan förändringar i organisation och bemanning bli nödvändiga.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningens avdelningar ska fortsätta att utforma och använda ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat.	2020-01-01	2020-12-31
Prognosuppföljning	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Enhetens verksamhet har en långsiktigt hållbar ekonomi.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

- Alla platser är fyllda för att säkra intäkter.
- Budgeterade nettokostnader ska hållas inom beräknade intäkter.
- En budget i balans skapar en god kvalitet i verksamheten, men tilläggas bör att 2020 års begränsade uppräknings av förskolepengen medför att nedskärningar måste göras. Pengen täcker inte löneökningarna och till detta kommer alla kostnader för Skolplattformen. Saknas också tillräckliga resurser för att täcka Bibass-kostnader.
- Om budget ska hållas kommer detta att medföra att övriga mål inte kommer att kunna nås,

både gällande kvalitet, förskoleundersökningen, barngruppernas storlek samt andelen förskollärare.

Arbetsätt

Daglig och veckovis kontroll av intäkter och nya barn. Alla platser fyllda. Tät kontakt med köhanterare.

Månatliga prognoser för att kunna arbeta proaktivt och möjliggöra insatser i tid.

April- och majintag av nya barn för att motverka juli-effekten.

Strategisk planering vid inköp som styrs av rektor och biträdande.

Alla beställningar görs av vår administratör.

Inköp och urval av bas- och lekmaterial görs av vår pedagogiska utvecklingsledare.

Vårda material och inredning.

Minska matsvinnet.

Uppföljning

Månatliga möten med controller och avdelningschef.

Månatliga prognoser.

Kontinuerlig kontroll och ett proaktivt arbetsätt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

Nämndmål:

Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare som erbjuder en god arbetsmiljö

Beskrivning

Förvaltningen nyttjar stadens kompetensförsörjningsprocess som stöd i arbetet med att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare och chefer. Kompetensutvecklingsinsatser sker ofta i samverkan med staden, andra förvaltningar och externa aktörer.

Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggares arbetssituation fortgår under 2020 utifrån den reviderade handlingsplanen. När någon medarbetare utsätts för hot eller våld i tjänsten erbjuder förvaltningen långsiktigt stöd.

Ett nära och gott ledarskap i verksamheterna som stödjer utveckling och innovation är en förutsättning för utvecklingen av arbetsmiljön inom verksamheterna.

För att stärka chefs- och ledarskapet inom stadsdelsförvaltningen ska chefer vid behov genomgå stadens chefsutvecklingsprogram och andra utvecklingsinsatser inom professionen och i rollen som chef och ledare.

För att ytterligare stärka chefs- och kompetensförsörjningen krävs en strukturerad successionsplanering inom förvaltningen.

Som ett led i att utveckla arbetet med den långsiktiga kompetensförsörjningen ska stadens kompetensförsörjningsprocess följas.

För att öka andelen förskollärare och antalet utbildade barnskötare är kompetensförsörjning är ett prioriterat område. Förskoleavdelningen har ett långsiktigt utvecklingsarbete som omfattar ledarskapsutveckling för förskollärare och rektorer samt kompetensförsörjning. I kompetensförsörjningsarbetet ingår områden som VFU (verksamhetsförlagd utbildning för förskollärare), APL (arbetsplatsförlagt lärande för barnskötare), mentorskap för nyexaminerade förskollärare, introduktion för nyanställda samt kompetensutveckling och karriärmöjligheter. Samarbete sker med lärosäten.

Arbetet med Handlingsplan förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare fortsätter både lokalt och övergripande inom förskoleavdelningen. Strukturer för ett likvärdigt arbete på förskoleenheterna ska skapa förutsättningar för att arbeta med handlingsplanen utifrån lokala behov och förutsättningar.

Redan i dagsläget finns svårigheter att rekrytera sjuksköterskor och i viss mån arbetsterapeuter och fysioterapeuter/ sjukgymnaster. I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen.

Alla anställda som arbetar heltid erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet så tillåter. Deltidsanställda erbjuds friskvårdstid i proportion till anställningsgraden.

Alla anställda kan köpa ett årskort till Stockholms kommunala sim- och idrottshallar till subventionerat pris. Kortet gäller för bad, gym och gruppträning.

Alla anställda kan erhålla en subvention till friskvårdsaktivitet med högst 1 200 kr per anställd och år.

Stadsdelsförvaltningen har avtal som gör att medarbetare får ett rabatterat pris vid tecknande av medlemskap hos t.ex. SATS och Friskis & Svettis. Genom anställningen i staden finns möjligheter till rabatterade medlemsavgifter även på andra gym.

Förväntat resultat

Nya medarbetare får en god introduktion.

Nyexaminerade förskollärare erbjuds en mentor under sitt första år.

Ledare erbjuds handledning och stöd i sitt ledarskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska utifrån medarbetarundersökningens resultat göra en handlingsplan som åtgärdas och följs upp under året.	2020-01-01	2020-12-31
Allmän visstidsanställning minimeras.	2020-01-01	2020-12-31
Förbättra förutsättningarna för att anställa personer med funktionsnedsättning.	2020-01-01	2020-12-31
Förskoleenheterna ska utforma lokala handlingsplaner för förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare som en fortsättning på Projektet förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare.	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen säkerställer att samtliga hot- och våld-incidenter riktade mot förvaltningens medarbetare registreras i IA och följs upp med avseende på att den utsatte upplever tillräckligt stöd från staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31

Enhetsmål:

Enheten är en god arbetsgivare och dess verksamheter erbjuder en god arbetsmiljö.

Förväntat resultat

- Verktyg och rutiner för arbetsmiljöarbetet görs kända i organisationen, bl a genom arbetsmiljögruppen.
- Medarbetare ska ha kunskap om och vara delaktiga i innehållet i enhetens VP.
- Alla har läst och arbetat med handlingsplanen för förbättrad arbetsmiljö för fsk och bsk.
- En genomarbetad och god introduktion för nya medarbetare.
- Medarbetarsamtal mellan chef och medarbetare lägger grund för en god kommunikation och ömsesidiga krav och förväntningar.
- Ledning och skyddsombud uppmärksammar tidiga signaler för att förebygga ohälsa.
- Ett genomtänkt hälso- och arbetsmiljöarbete i samarbete med skyddsombud och arbetsmiljögruppen utvecklas.
- Ledningen använder de verktyg stadsdelen, staden och företagshälsovården tillhandahåller för att förebygga och sänka sjukfrånvaron.
- Öppen och god dialog mellan ledning och medarbetare.
- Intresset för utbildning och kompetensutveckling ökar.
- Vårt systematiska kvalitetsarbete bidrar till ökad kvalitet i verksamheten och vidgat lärande för barnen.
- Arbetsmiljöarbetet leder till en hälsosam arbetsmiljö med friskare och gladare medarbetare.
- Fler medarbetare utnyttjar friskvårdsbidraget.
- Sjukfrånvaron minskar.
- Minskad personalomsättning.

Arbetsätt

Rektor, biträdande och skyddsombud genomför stadsdelens arbetsmiljöutbildning. Fortsatt kompetensutveckling för samtliga medarbetare genom våra APT, pedagogiska möten workshops och föreläsningar.

Vår pedagogiska utvecklingsledare erbjuder praktisk handledning för att stärka kvalitén. Ledningen uppmuntrar och skapar förutsättningar för kompetensutveckling och utbildning. Deltagande vid seminarier och föreläsningar för att få inspiration och hålla oss ajour med senaste forskningen, bl a har rektor, biträdande och pedagogisk utvecklingsledare genomgått 7,5 hp, Undervisning i förskolan.

Utbildningar i TAKK av specialpedagog.

Fördjupad handledning kring barn som utmanar av specialpedagog.

Skapa en lugn och trygg arbetsmiljö med hjälp av tydliga strukturer och ett gott bemötande.

Uppföljning

Handlingsplan för förbättrad arbetsmiljö för förskollärare och barnskötare
Medarbetarenkäten

Skyddsronder
OSA-enkäten
Medarbetarsamtal
Dagliga samtal
Fungerande rehabprocess
Ny rapport och uppföljningssystem för alla chefer.

Nämndmål:

Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på kärnverksamheterna

Beskrivning

Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas. Verksamheterna har ett gott stöd från stödverksamheterna. En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna.

Utvecklingen inom äldreomsorgen med digitaliseringslösningar för ökad trygghet, integritet och självständighet kan också innebära att resurserna kan användas på ett effektivare sätt och riktas till äldre med störst behov.

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna. Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar. Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskoleavdelningen ska samverka med avdelningen för samhällsplanering i syfte att effektivisera planeringen för lokalförsörjning.	2020-01-01	2020-12-31

Uppföljning av ekonomi

Resursanvändning

Budget 2020

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning

Budgetår:	2020
Enhet :	Årstabergets förskolor
Enhetschef:	Anna Maria Brunner

Beloppen anges i TKr	Budget
<i>Intäkter</i>	
Taxor och avgifter	0
Hysesintäkter	0
Bidrag	1300
Försäljning	81378
Övriga externa intäkter	0
<i>Summa intäkter</i>	82678
<i>Kostnader</i>	
Personalkostnader	72230
Övriga personalkostnader	850
Lokalkostnader	2592
Entreprenader och köp av verksamhet	420
Övriga kostnader	6558
<i>Summa kostnader</i>	82650
<i>Summa netto</i>	-28

Övrigt